

Representantforslag nr. 122

(2007–2008)

fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Gjermund Hagesæter og Ketil Solvik-Olsen

Dokument nr. 8:122 (2007–2008)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ulf Leirstein, Gjermund Hagesæter og Ketil Solvik-Olsen om gjennomgang av skattemessige avskrivningssatser

Til Stortinget

BAKGRUNN

Det har de senere år blitt satt søkelys på lite gunstige avskrivningsregler for tekniske installasjoner i bygg som gir insentiver til å velge billige anlegg med kort levetid, fremfor mer energisparende og miljøvennlige løsninger.

Mye tyder videre på at det er flere sider ved det skattemessige avskrivningssystemet som burde vært gjennomgått og om mulig forenklet. Forslaget tar sikte på å gjennomgå deler av avskrivningssystemet og sette fokus på noen slike uheldige sider med tanke på utbedring.

Innledning

Avskrivning representerer kostnaden ved eie og bruk av varige driftsmidler. Avskrivning for anleggsmidler har relevans både for varige driftsmidler og immaterielle eiendeler. Varige driftsmidler, med unntak av tomter, anses å ha begrenset økonomisk levetid. Begrensningen kan skyldes at driftsmiddelet bare kan produsere en gitt mengde og derfor bli forbrukt, eller driftsmiddelets evne til å skape inntjening forringes med tiden. Det er da naturlig å fordele anskaffelseskostnaden over middelets levetid. Dette betegnes som å aktivere driftsmiddelet. Den årlige kostnaden betegnes som avskrivning.

Vilkåret for aktivering av et driftsmiddel er at det har en levetid på tre år eller mer, og at verdien er over 15 000 kroner.

Mens regnskapsloven stiller krav om en fornuftig avskrivningssats, og de regnskapspliktige stort sett benytter lineære avskrivninger, setter skatteloven § 14-43 opp maksimale avskrivningssatser for gitte grupper av anleggsmidler. Videre pålegger skatteloven i det vesentlige bruk av saldoavskrivning. Saldoavskrivning vil si avskrivning med en prosentsats av gjenstående saldo (skattemessig verdi) på driftsmiddelet, i motsetning til lineær avskrivning som foregår med like beløp årlig. Fordelen med saldoavskrivning er at man lett holder styr på om man skal avskrive det enkelte år uten å måtte gå tilbake i gamle selvangivelser. Man risikerer verken å skrive av for få år eller for mange år.

Dette skyldes at avskrivningen utgjør skattemessig fradrag, og vil være gunstig å få så tidlig i tid som mulig. Avskrivningssatser kan dessuten tenkes begrunnet ut fra at man ønsker å gjøre noen investeringer mer lønnsomme gjennom gunstige avskrivningssatser.

De ulike avskrivningsgruppene er:

a. kontormaskiner og lignende	30 prosent
b. ervervet forretningsverdi	20 prosent
c. vogntog, lastebiler, busser, varebiler, drosjebiler og kjøretøyer for transport av funksjonshemmede	20 prosent
d. personbiler, traktorer, maskiner, redskap, instrumenter, inventar, mv.	20 prosent
e. skip, fartøyer, rigger mv.	14 prosent
f. fly, helikopter	12 prosent
g. anlegg for overføring og distribusjon av elektrisk kraft og elektroteknisk utrustning i kraftforetak	5 prosent
h. bygg og anlegg, hoteller, losjihus, bevertningssteder mv.	4 prosent
i. forretningsbygg	2 prosent

Forhøyet avskrivningssats gjelder for saldo for bygg med så enkel konstruksjon at det må anses å ha en brukstid på ikke over 20 år fra oppføringen. Saldo for slikt bygg kan avskrives med inntil 8 prosent.

Når gjenværende saldo på et driftsmiddel et år er under 15 000 kroner, skal resterende beløp avskrives i sin helhet dette året etter skatteloven § 14-47.

I tillegg stiller skatteloven §§ 14-50 og 14-51 om regler for annen avskrivning som faller utenfor saldo-systemet. Dette gjelder tidsbegrensede rettigheter, som skal avskrives over rettighetens levetid med like beløp (lineær avskrivning), og driftsmidler i bergverksvirksomhet som avskrives med en passende prosent av den kapitalen som er nedlagt i virksomheten, iberegnet det som er betalt for mineralforekomsten.

Konkurransedyktige betingelser i forhold til andre land

Konkurransedyktige rammebetingelser i forhold til andre land er viktig dersom Norge skal være et attraktivt land å etablere og opprettholde virksomhet i. Tabellen nedenfor viser derimot at Norge har lavere skattemessige avskrivningssatser enn andre land for maskiner. Ser vi på produksjonsinnretninger som ikke er maskiner, er forskjellen enda større.

Land	Avskrivningssats for maskiner (saldogruppe d)
Storbritannia	25 prosent
Frankrike	25 prosent
Tyskland	30 prosent
Finland	25 prosent
Danmark	25 prosent
Sverige	30 prosent
Norge	20 prosent

Land	Avskrivningssats for produksjonsinnretninger som ikke er maskiner (saldogruppe h)
Storbritannia	25 prosent
Finland	25 prosent
Danmark	25 prosent
Sverige	30 prosent
Norge	4 prosent

Ervervet goodwill (forretningsverdi) (saldogruppe b – 20 prosent)

I dag kan ikke egenutviklet, balanseført forskning og annen forretningsverdi avskrives uten at det skjer et åpenbart verdifall. Regelverket ble strammet inn

under Bondevik II-regjeringen. Oppkjøpt (ervert) forretningsverdi kan avskrives i saldogruppe b (20 prosent), uavhengig av verdiutvikling. Dette gjør at egen forskning utført i bedriftene behandles mindre gunstig skattemessig i avskrivningsreglene enn oppkjøpt forskning.

Maskiner (saldogruppe d – 20 prosent)

Dette er samlesaldoen for fysiske driftsmidler som ikke hører hjemme noe annet sted i saldosystemet. I denne gruppen kan det oppstå avgrensingsproblemer i forhold til gruppen bygg og anlegg. Dette kan gå på avgrensning av produksjonsmaskineri som skal føres til denne gruppen, selv om det er installert i bygningen. Ekstra fundamentering i en bygning, eksempelvis beregnet for tunge maskiner, kan avskrives sammen med maskinene.

Kontormaskiner ble skilt ut fra maskiner i forbindelse med skattereformen av 1992 og satt i egen saldogruppe a med høyere avskrivningssats på 30 prosent. Bakgrunnen var at det ble antatt å være stor forskjell på økonomisk verdifall på kontor- og datamaskiner og andre maskiner. Lignings-ABC 2006 lister opp eksempler på hva som er, og hva som ikke er, å anse som kontormaskiner.

Avskrivningssatsen for maskiner og utstyr er inntil 20 prosent. Dette ligger lavere enn i våre konkurrentland. I tillegg har man sett en innstramming i ligningspraksis som innebærer at maskiner i større grad klassifiseres som anlegg, eller en del av bygget, med avskrivningssatser på 2 og 4 prosent. Næringslivet har i sine innspill til statsbudsjettet i flere år ønsket en økning i avskrivningssatsen til 25 prosent.

Økt avskrivningssats i saldogruppe d fra 20 prosent til 25 prosent anslås ifølge Finansdepartementets svar på spørsmål nr. 30 fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe til statsbudsjettet for 2008 å redusere skatteinntektene i 2008 med 1 565 mill. kroner påløpt og 450 mill. kroner bokført. Bokførte virkninger av endrede avskrivningssatser er knyttet til personlig næringsdrivende, som er forskuddspliktige.

Klassifiseringsproblemer mellom saldogruppe d og h

I den senere tid har det vært problematisk at norske industribedrifter har fått omklassifisert investeringer i produksjonsanlegg til avskrivningsgrupper med lavere avskrivningssatser, dvs. fra 20 prosent til 4–5 prosent. Dette gir betydelige skatteskjerpelser som bryter med tolkningsuttalelser fra Finansdepartementet og mer enn 20 års retts- og ligningspraksis. Flere industribedrifter har anmodet om en presisering av regelverket som fastslår at tidligere praksis blir opprettholdt, blant annet i brev til Finansdepartementet av 14. juni 2006.

Sammenligner man med andre land, ser man at Norge har mindre gunstige avskrivningssatser for

maskiner, og spesielt produksjonsinnretninger som ikke er maskiner. Dette gjør denne klassifiseringen ekstra viktig for norske bedrifter.

Tekniske installasjoner i bygg (saldogruppe h og i – 4 prosent/2 prosent)

Tekniske installasjoner utgjør en stadig større andel av bygningers verdi. Tekniske installasjoner kan være installasjoner for ventilasjon og energistyring, installasjoner for universell utforming, installasjoner for å redusere brannfare og infrastruktur for IT og telekommunikasjon. I dag blir tekniske installasjoner i bygg avskrevet sammen med bygget med bare 2 prosent for forretningsbygg og 4 prosent for andre næringsbygg. Tekniske installasjoner har langt kortere levetid enn selve bygningskroppen. Disse har ofte en levetid på 5 til 15 år, noe som tilsvarer en avskrivningssats på 12 prosent.

Dagens avskrivningsregler hemmer innføring av nye teknologiske løsninger i bygg, og svekker dermed mulighetene for blant annet energisparing og bedre inn klima.

Et utredningsprosjekt for å anslå provenyvirkning, samfunnsøkonomiske effekter og administrative forhold er utført på Senter for forskning i økonomi og ledelse (CREAM) ved BI på oppdrag fra TELFO, NHO og Foreningen Næringseiendom. Konklusjonen er at den skattemessige behandlingen av investeringer i tekniske installasjoner er en kilde til samfunnsøkonomisk effektivitetstap, at provenyvirkninger ved å legge om systemet er relativt små, samt at dette kan skje uten vesentlige administrative problemer.

Forskerne bak studien anbefaler en omlegging av skattesystemet til et nøytralt system hvor tekniske installasjoner skilles ut fra bygningsmassen for øvrig i den bokførte kapitalen og avskrives etter en sats som bedre reflekterer det økonomiske verditapet. Dette vil innebære en saldoavskrivningssats på 12 prosent.

Utredningen anslår at en provenynøytral omlegging i høyden vil medføre et provenytap på 30–50 mill. kroner på årsbasis, mens en overgangsordning som innebærer at eksisterende skattemessige verdier fordeles etter gjenanskaffelsesverdier, vil ha en pro-

venyvirkning i intervallet 50 til 180 mill. kroner per år.

Et brev som sammenfatter undersøkelsen er sendt fra TELFO, NHO og Foreningen Næringseiendom til Finansdepartementet og Stortingets finanskomiteé 6. september 2007.

Finansdepartementet opererer imidlertid med beregninger på 1,8 mrd. kroner for en slik omlegging.

FORSLAG

På bakgrunn av ovenstående ønsker forslagsstillerne å fremme følgende forslag med sikte på å komme frem til forbedringer i dagens avskrivningssystem.

I

Stortinget ber Regjeringen gjennomgå avskrivningsreglene i skatteloven med sikte på å lage enklere og mer konkurransedyktige regler i forhold til våre konkurrentland.

II

Stortinget ber Regjeringen vurdere likebehandling av oppkjøpt og egenutviklet forretningsverdi når det gjelder skattemessige saldoavskrivninger og legge dette frem i forbindelse med statsbudsjettet for 2009.

III

Stortinget ber Regjeringen presisere regelverket slik at produksjonsmessig utstyr avskrives i samme saldogruppe som maskiner, og ikke som bygg, og legge dette frem i forbindelse med statsbudsjettet for 2009.

IV

Stortinget ber Regjeringen gå igjennom regelverket for skattemessige avskrivninger av tekniske installasjoner i bygg, med formål om å fremme regelendringer som stimulerer til fornuftige og energisparende investeringer, og legge dette frem for Stortinget i forbindelse med statsbudsjettet for 2009.

